

Załącznik Nr 1
do pisma z lipca 2015r.
WPS.VIII.020. 58 .2015

Wyciąg z pisma Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 1 czerwca 2015 r., znak: DUSKŻIZK-WOP.865.11.2015.

I

Środki z rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (cz.83, poz. 4) mogą być uruchamiane na pomoc finansową w formie zasiłków celowych z pomocy społecznej, dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej. Środki na ten cel uruchamiane są zgodnie z nadal obowiązującymi „Zasadami udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej”, załączonymi do pisma z dnia 9 grudnia 2013 r., znak DUSKŻ-III-5941-46/2013. Stosownie do przywołanego dokumentu, kwota zasiłku dla rodziny lub osoby samotnie gospodarującej nie może przekroczyć 6.000 zł. W przypadku zaistnienia zdarzenia o skali uzasadniającej zwiększenie tej pomocy, zostaną Państwo poinformowani odrębnym pismem o zasadach udzielania zasiłków w kwotach przekraczających ww. kwotę.

Pomoc, o której mowa w ww. „Zasadach...” przyznawana jest na podstawie art. 39 ust.1 i 2 i art. 40 ust. 2 i 3 z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015, poz. 163, z późn. zm.). Zgodnie z art. 39 ust. 1 ww. ustawy, zasiłek celowy może zostać przyznany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany także osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej (art. 40 ust.2).

Odpowiednio do powyższego, zasiłki celowe mogą być udzielone osobom i rodzinom, które w wyniku strat poniesionych wskutek klęski żywiołowej w prowadzonym przez siebie gospodarstwie domowym nie są w stanie zaspakajać niezbędnych potrzeb bytowych. Uwzględniając powyższe oraz mając na względzie przeznaczenie rezerwy celowej budżetu państwa (przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz usuwanie ich skutków) chciałabym podkreślić, że środki tej rezerwy mogą zostać uruchomione jedynie w przypadku zaistnienia zdarzenia o charakterze nadzwyczajnym, którego definicję określa art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2001r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U z 2014r. poz. 333 z późn. zm.). Stosownie do przywołanego przepisu, środki rezerwy powinny być uruchamiane na

uzasadniony wniosek właściwego wojewody, w przypadku wystąpienia zdarzeń, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem.

Każdorazowo, decyzję o udzielaniu pomocy powinno się uzależnić od skali zjawiska i szkód jakie ono wywołało w budynkach, czy lokalach mieszkalnych [...]. Należy racjonalnie podchodzić do zgłaszanych strat i nie utożsamiać niewielkich zniszczeń w budynkach mieszkalnych (np. uszkodzone dachówki na nieznaczącej części dachu, wybite szyby w oknach) z wystąpieniem zdarzenia o charakterze klęskowym. Ponadto, zaznaczyć należy, że zasiłki celowe nie są przeznaczone na pokrycie strat poniesionych w budynkach gospodarczych.

Również, występowanie z wnioskiem o uruchomienie środków na wypłatę zasiłków dla np. jednej czy dwóch rodzin, w kwotach nieprzekraczających kilkuset złotych, budzi poważne wątpliwości, zwłaszcza, gdy brak jest danych o innych szkodach w najbliższej okolicy. Należy bowiem podkreślić, że środki powołanej na wstępie rezerwy celowej budżetu państwa, nie służą finansowaniu szeroko rozumianej pomocy społecznej, w tym wszystkim osobom lub rodzinom poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych nienoszących znamion klęski żywiołowej.

II.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wsparcie określone w tym akcie prawnym jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasady i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3 ust. 1). Uwzględniając powyższe, w przypadku zaistnienia zdarzenia o charakterze klęski żywiołowej, należy – w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego – ustalić zarówno straty poniesione w gospodarstwie domowym, jak i potrzeby osoby poszkodowanej oraz możliwości przywrócenia, we własnym zakresie poszkodowanego, gospodarstwa domowego do stanu umożliwiającego realizację podstawowych potrzeb bytowych.

Podkreślić przy tym należy, że zasiłki celowe nie stanowią odszkodowania za utracone mienie. W konsekwencji, nie jest zasadne uwzględnienie wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej w kwotach identycznych z oszacowanymi stratami, zwłaszcza wykazanymi w ruchomościach. Podkreślić przy tym należy, że organ wydający decyzje o przyznaniu zasiłku jest uprawniony do miarkowania pomocy, uwzględniając, że potrzeby osób i rodzin

korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej (art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej).

Z uwagą przedstawioną powyżej koresponduje stwierdzenie, że niektóre wnioski Wojewodów o uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa często zdają się jedynie powielać pojedyncze wnioski (gminnych ośrodków pomocy społecznej), w których straty w gospodarstwach domowych zostały ustalone tylko w oparciu o dokumenty sporządzone przez przedstawicieli zakładów ubezpieczeń (kosztorysantów) przy wycenie szkód w mieniu. Świadczą o tym wnioski o zasiłki określone nie w zaokrągleniu, tylko w pełnych kwotach określonych dla pojedynczych rodzin lub osób (np. 1.123 zł dla rodziny X). Ustalenie tak precyzyjnej kwoty nie wynika również z przepisów ustawy o pomocy społecznej.

III.

Odnosząc się do, określonych w ustawie o pomocy społecznej, przesłanek jej udzielenia, podkreślić również należy, że trudno znaleźć uzasadnienie dla wystąpienia o środki na wypłatę zasiłków celowych po długim okresie od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego (np. po kilku miesiącach czy nawet latach). W takim przypadku, wątpliwości budzi spełnienie przesłanki zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych. Celem pomocy jest bowiem jej udzielenie niezwłocznie po wystąpieniu zdarzenia, tak aby osoba czy rodzina mogła prowadzić gospodarstwo domowe.

Jednocześnie chciałbym przypomnieć, że w przypadkach, w których zasadność udzielania pomocy w formie zasiłków celowych, nie budzi wątpliwości, a niezwłoczne przyznanie pomocy jest niezbędne dla zaspokojenia podstawowych potrzeb rodziny i osób samotnie gospodarujących, możliwe jest zaliczkowe uruchomienie środków rezerwy celowej budżet państwa, jeszcze przed dokładnym oszacowaniem strat wyrządzonych w gospodarstwach domowych. Środki takie uruchamiane będą na uzasadniony wniosek wojewody zawierający szacunkową kwotę niezbędną do udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanym.